

Veikko Minkkinen

17.4.2020

VN/7572/2020
VN/7572/2020-OM-6Eduskunta
Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite HE 44/2020 vp sekä TPA 20/2020 vp

Asiantuntijalausunto

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan muutettavaksi ulosottokaaren säännöksiä, joissa säännellään ulosottomenettelyn keventämistä, rajoittamista tai täytäntöönpanon lykkäämistä. Edellytyksiä muutettaisiin siten, että covid-19 -epidemiasta aiheutuvat poikkeusolot sekä näistä aiheutuvat taloudelliset vaikeudet voidaan ottaa voimassa olevaa säännöstöä paremmin huomioon ulosottomenettelyssä.

Ulosottokaareen sisältyy jo nykyisellään useita täytäntöönpanon rajoittamista ja lykkäämistä koskevaa säännöksiä. Poikkeusolot ovat monen yrityksen ja luonnollisen henkilön kohdalla johtaneet äkilliseen ja ennalta arvaamattomaan talouden heikkenemiseen ja näin muodostavat sellaisen erityisen syyn, jonka perusteella ulosottokaareen sisältyviä helpotuksia ja rajoituksia on jo sovellettu. Nykyiset säännökset velallisen aseman helpottamisesta toistuvaistulon tai elinkeinotulon ulosmittauksessa antavat hyvät työkalut velallisen aseman helpottamiseen. Lainsäädäntö on kuitenkin tarkoitettu sovellettavaksi normaaliaikoina ja kynnykset helpotusten myöntämiseen edellyttävät varsin tarkasti rajattua perustetta tai edellyttävät erityistä syytä.

Väliaikaisella lailla on tarkoitus ottaa paremmin huomioon poikkeusajan erityispiirteet. Tällöin lain soveltaminen, sen voimassaoloajan olosuhteissa, muodostaisi yhtenäisen ja oikeudenmukaiseksi koettavan ulosottomenettelyn.

Tavoitteena on myös väliaikaisesti lieventää ulosottomenettelyn joutuisuusvaatimusta. Koronaviruksen aiheuttama väliaikainen kyvyttömyys vastata velvoitteista ei saisi johtaa välittömästi maksuhäiriömerkintään.

Ulosottomiehellä säilyisi tapauskohtainen harkinta muuttaa tai rajata tämän lain perusteella annettuja lisäaikoja ja helpotuksia, jos olosuhteet sitä edellyttävät. Tältä osin ulosottokaaren perussäännökset pysyisivät kaikilta osin voimassa.

Ehdotus toisi ulosottomenettelyyn mahdollisuuden antaa *lisää maksuaikaa*. Maksuajan myöntämistä koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavan niin, että maksuaikaa voidaan myöntää *kolmen* kuukauden sijaan enintään *kuusi* kuukautta. Ulosottokaaren vaatimus erityisestä syystä maksuajan myöntämiselle ehdotetaan muutettavaksi siten, että ehdotetussa laissa *riittävä peruste on todennäköisesti suoritettava maksu*.

Heikentyneen maksukykyyn perusteella palkasta voidaan ulosmitata toistaiseksi tai määrättyä aikana *säännönmukaista pienempi määrä*. Säännökseen esitetään *lisättäväsi heikentyntä maksukykyä määrittäväksi perusteeksi covid-19 -epidemiasta tai siitä johtuvista poikkeusoloista aiheutuva väliaikainen maksuvaikeus*.

Vapaakuukausien määrää ei ole tarkoitus lisätä mutta vapaakuukausien myöntämisen perusteeksi on lisätty *covid-19 -epidemiasta tai siitä johtuvista poikkeus-oloista johtuva velalliselle aiheutunut väliaikainen maksuvaikeus*.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

Veikko Minkkinen

17.4.2020

VN/7572/2020
VN/7572/2020-OM-6

Poikkeustila ja pandemia huomioidaan myös luonnollisen henkilön elinkeinotoiminnan osalta. Elinkeinotoiminnanharjoittajien edellytykset jatkaa toimintaansa ovat useissa tapauksissa heikentyneet äkillisesti. Samalla monet kulut, kuten vuokrat ja muut pitkäaikaisiin sopimuksiin perustuvat menoerät ovat säilyneet ennallaan. Tässä tilanteessa toiminnan elinkelpoisuus saattaa vaarantua, jos jäljelle jääneeseen tuloon kohdistetaan osittainenkin ulosmittaus. Velalliselle voidaan jättää lakiehdotuksessa tulevan lisäyksen perusteella tätä enemmän, jos velallinen voi siten jatkaa elinkeinotoimintaa, on ryhtynyt elinkeinonharjoittajaksi pitkän työttömyyden jälkeen tai *jos velallisen maksukyky on covid-19 -epidemiasta tai siitä johtuvista poikkeusoloista johtuvan väliaikaisen syyn tai muun erityisen syyn vuoksi olennaisesti heikentynyt*.

Häätöä koskeva sääntely ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös sen osalta joutuisuusvaatimusta lievennetään. Muuttopäivän lykkäämismahdollisuutta on ehdotettu pidennettävän, jotta poikkeustila ja vastaajan tai huoneiston asukkaan terveydentila voidaan huomioida häätöjen täytäntöönpanossa. Määräaikaa pidennettäisiin siten, että häädön toimittamisen *määräaikaa pidennetään kahdesta kuukaudesta neljään kuukauteen*. Lisäksi häätöä voitaisiin lykätä sekä pandemian aiheuttamien poikkeusolojen, että vastaajan terveydentilan perusteella. Poikkeustilan aiheuttamat liikkumisrajoitukset voivat estää vastaajan pääsyn häädön kohteena olevaan huoneistoon. Koronaviruksen aiheuttama sairaus voi olla pitkäkestoinen. Säännöksen muuttamisella on tavoite estää kohtuuttomien tilanteiden syntyminen häätöjen täytäntöönpanossa.

Myös häädön hakijalla olisi mahdollisuus lykätä häädön täytäntöönpanoa kuuden kuukauden sijaan kaksitoista kuukautta. Hakijalle pidempi määräaika tuo oikeusturvaa siten, että pidempään vireillä oleva häätöasia mahdollistaa häädön täytäntöönpanon, vaikka muuttopäivää siirretään. Vuokranantajan on tällöin mahdollista myös oikeuden vahvistaman häätöpäätöksen jälkeen antaa vuokralaiselle pidempi ajanjakso saada talous tasapainoon ja edellytykset jatkaa vuokrasopimusta.

Häätösäännösten voimassa pysymisellä halutaan varmistaa vuokranantajien halu vuokrata asuntoja ja liiketiloja myös poikkeusoloissa, turvaamalla myös heidän saatavansa ja sopimusturvansa.

Lain on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Laki olisi väliaikainen. Talouden ongelmat näkyvät ulosottomenettelyssä pienellä viiveellä, joten ulosottomenettelyä koskevan väliaikaisen säännöksen on sen vuoksi perusteltua olla voimassa pidempään, kuin varsinaisten poikkeusolojen on arvoitu kestävän. Lain on tarkoitus olla voimassa lokakuun loppuun 2020.